

## Rachunek zysków i strat jako źródło informacji oceny efektywności OFE w okresie badawczym 2012–2014

Izabela Witczak\*

**Streszczenie:** *Cel* – Celem artykułu jest przedstawienie rachunku zysków i strat jako źródła informacji oceny efektywności OFE. Główna teza opracowania wynika z faktu, że rachunek zysków i strat dostarcza menedżerom informacji o charakterze finansowym, które są podstawą oceny działań jednostki. Obowiązująca formuła rachunku wyników budzi pewne kontrowersje, ale pomimo niedoskonałości jest cennym źródłem analizy finansowej.

*Metodologia badania* – Zastosowane metody badawcze zostały zdeterminowane głównym celem opracowania. Autorka wykorzystała informacje pozyskane ze sprawozdań finansowych otwartych funduszy emerytalnych oraz zasobów internetowych.

*Wynik* – Dokonując analizy, postawiono wnioski dotyczące działalności OFE.

*Oryginalność/Wartość* – Opracowanie wskazuje na wartość rachunku zysków i strat w ocenie omawianych jednostek.

**Słowa kluczowe:** otwarte fundusze emerytalne, rachunek zysków i strat, efektywność

### Wprowadzenie

Rachunek zysków i strat jest istotnym elementem sprawozdania finansowego i ważnym źródłem informacji. W celu ochrony interesów odbiorców tych informacji, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, istotne jest przestrzeganie cech jakościowych sprawozdania. To gwarancja użyteczności informacji. Nie bez znaczenia jest fakt, że rachunek zysków i strat informuje nie tylko o wyniku finansowym funduszy, lecz także o strukturze jego tworzenia. Zadaniem funduszy emerytalnych jest inwestowanie środków pieniężnych celem osiągnięcia zysku, przy jednoczesnym przestrzeganiu zasady ograniczenia poziomu ryzyka inwestycyjnego, dlatego warto sprawdzać, jaki jest stopień efektywności OFE. Należy zaznaczyć, że nauki ekonomiczne nie definiują jednoznacznie pojęcia efektywności. Literatura naukowa przedstawia wiele metod pomiaru i oceny efektywności funduszy emerytalnych. Niniejsze rozważania prezentują tzw. efektywność techniczną, a więc stosunek uzyskanych efektów do poniesionych nakładów.

\* dr Izabela Witczak, Społeczna Akademia Nauk w Łodzi, e-mail: izabelawitczak@op.pl

## 1. Istota otwartych funduszy emerytalnych

Reforma systemu emerytalnego w Polsce w 1999 roku wprowadziła II filar, tworzony przez otwarte fundusze emerytalne (OFE), zarządzane przez Powszechne Towarzystwa Emerytalne (PTE). Są one tworzone na mocy Ustawy z 27 sierpnia 1997 o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego. Głównym celem działalności OFE jest gromadzenie i inwestowanie składek członków funduszu z przeznaczeniem na wypłacanie okresowych lub dożywotnich emerytur kapitałowych członkom funduszu po osiągnięciu przez nich wieku emerytalnego.

Pierwszego lutego 2014 weszła w życie Ustawa z 6 grudnia 2013 o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych. Jedną z zmian umożliwiała ubezpieczonemu dokonanie wyboru w terminie od 1 kwietnia do 31 lipca 2014 roku, czy całą składkę chce przekazywać do ZUS-u, czy pewien jej procent odprowadzać do otwartych funduszy emerytalnych.

Zmianie uległa również wysokość składki przekazywanej do OFE. W sytuacji przekazywania składki do otwartego funduszu emerytalnego część składki na ubezpieczenie emerytalne wynosząca 2,92% podstawy wymiaru składki jest odprowadzana przez ZUS do otwartego funduszu emerytalnego wybranego przez ubezpieczonego. Z kolei podstawę wymiaru składki w wysokości 4,38% ZUS ewidencjonuje na subkoncie.

Istotną zmianą dotyczy pobieranych przez OFE opłat. Obecnie otwarty fundusz emerytalny może pobierać opłaty wyłącznie w formie potrącenia określonej procentowo kwoty z wpłacanych składek, jednak nie większej niż 1,75%. Zmniejszenie tej opłaty jest dosyć znaczące, gdyż jej poprzednia wysokość wynosiła 3,5%. Potrącenia dokonuje się przed przeliczeniem składek na jednostki rozrachunkowe (Rzecznik Ubezpieczonych 2014).

Mniejsze opłaty są także naliczane przez ZUS od składek przekazywanych przez OFE. Obecnie wynoszą one 0,4% (a wynosiły 0,8%).

Jak zobrazowano w tabeli 1, liczba składek przekazywanych z ZUS-u do OFE w latach 1999–2013 nieustannie rosła. Liczba członków OFE na koniec maja 2014 roku wynosiła 16,7 mln osób. Natomiast w wyniku wprowadzonych zmian w sierpniu 2014 roku liczba ta wyniosła jedynie około 2,5 mln osób. Nowa sytuacja może więc spowodować zmianę efektywności działalności OFE.

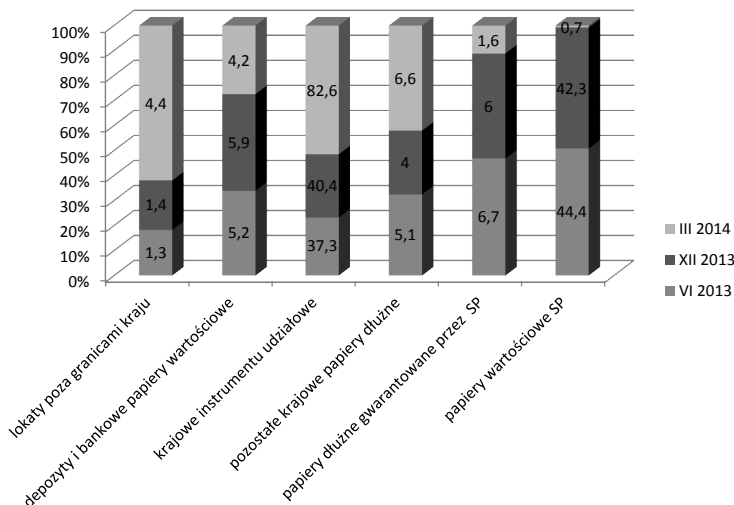
**Tabela 1**

Składki przekazane przez ZUS do otwartych funduszy emerytalnych

Okres	Składki (mln zł)	Odsetki	Liczba składek (tys. szt.)
19.05.1999 – 31.12.2008	116 060,3	2 725,9	1 162 565,2
w tym: 2008	20 460,6	483,0	161 250,2
19.05.1999 – 31.12.2009	137 383,6	2 920,8	1 316 692,5
w tym: 2009	21 323,3	194,9	154 127,2
19.05.1999 – 31.12.2010	1 490,6	3 086,4	1 490 646,0
w tym: 2010	26 697,9	183,3	173 953,6
19.05.1999 – 31.12.2011	1 673,9	3 233,1	1 674 470,8
w tym: 2011	15 605,0	146,6	183 293,0
19.05.1999 – 31.12.2012	184 327,9	3 296,2	1 855 317,1
w tym: 2012	8 347,2	63,1	180 846,3
19.05.1999 – 31.12.2013	195 137,3	3 541,1	2 048 844,2
w tym: 2013	10 809,4	245,0	193 527,1

Źródło: GUS 2013.

Co jest istotne, OFE nie mogą inwestować w obligacje Skarbu Państwa lub obligacje gwarantowane przez Skarb Państwa (wykres 1). Poza tym muszą lokować pewną część aktywów w akcje. I tak, do końca 2014 roku – minimum 75%, do końca 2015 – 55%, do końca 2016 – 35%, do końca 2017 – 15%. Od 1 lipca 2014 roku nastąpiło uwolnienie limitów inwestycyjnych dotyczących lokowania aktywów OFE. W wyniku tego składki przekazywane do OFE są lokowane w realną gospodarkę, co ma pozytywny wpływ na tempo wzrostu gospodarczego.

**Wykres 1.** Struktura portfela inwestycyjnego OFE w wybranych okresach (%)Źródło: opracowanie na podstawie [www.knf.gov.pl](http://www.knf.gov.pl).

## 2. Przydatność informacyjna rachunku zysków i strat

Rachunek zysków i strat jest istotnym elementem sprawozdawczości finansowej. Sporządzają go obligatoryjnie wszystkie podmioty gospodarcze, bez względu na formę organizacyjno-prawną. Rachunek zysków i strat dokonuje pomiaru efektu działań jednostki w określonym czasie, co oznacza, że ma dynamiczny charakter i jest przeznaczony dla szerokiego kręgu odbiorców.

W Polsce reguły pomiaru i prezentacji rachunku zysków i strat reguluje Ustawa o rachunkowości z 29 września 1994 roku, zmieniona poprzez nowelizację uchwaloną 18 marca 2008 roku. W porównaniu z zasadami wyceny aktywów i pasywów polskie prawo bilansowe prezentuje zasady ustalenia wyniku finansowego bardzo pobieżnie. Artykuł 3, ust. 1, pkt 30 i 31 Ustawy o rachunkowości definiuje podstawowe kategorie jego pomiaru, jakimi są przychody i koszty. Jako najważniejszą kwestię tego obszaru traktuje moment osiągnięcia przychodu i poniesienia kosztu. Przychody i koszty w okresie sprawozdawczym ustala się zgodnie z zasadą memoriałową.

Pomimo różnorodnych definicji należy wskazać, że rachunek wyników jest istotnym instrumentem pomiaru finansowego wyniku działalności jednostki, cennym źródłem informacji niezbędnych do właściwego zarządzania jednostką oraz oceny jednostki przez audytorium zewnętrzne (Szczepanik 1971: 95). Niezaprzeczalna jest również rola rachunku wyników jako koniecznego uzupełnienia bilansu: w bilansie prezentuje się bowiem osiągnięty wynik działalności jako finalny rezultat finansowy, natomiast w rachunku wyników rezultat ten jest prezentowany w postaci rozwiniętej (Burzym 1980: 415–422).

Wśród głównych zasad budowy rachunku zysków i strat należy wskazać na wyszczególnienie jednorodnych strumieni zdarzeń wynikowych (przychodów i zysków, kosztów i strat oraz obojętnych obciążań wyniku finansowego), przyporządkowanie tych strumieni do poszczególnych obszarów działalności danego podmiotu, ustalenie ostatecznego wyniku finansowego netto wraz z pośrednimi kategoriami wynikowymi oraz prezentację informacji dotyczących zdarzeń wynikowych w wybranym układzie sprawozdawczym (Samelak 2004: 144–145).

Przedstawione w rachunku zysków i strat kategorie kosztów, przychodów i wyników muszą być ujęte zgodnie z nadrzędnymi zasadami rachunkowości. Istotne jest, że informacje ujęte w rachunku mają różnorodne zastosowanie. Te, które dotyczą zmienności wyniku finansowego jednostki, są wykorzystywane do prognozowania zdolności jednostki do generowania zysku w przyszłych okresach oraz do kreowania opinii dotyczących efektywności, z jaką dana firma ma szansę wykorzystać ewentualne dodatkowe zasoby (Sierpińska, Jacha 2007: 73). Winiarska (1994: 126–128) wśród zadań rachunku wyników wyróżnia:

- 1) zadania kontrolne: dostarczanie różnym komórkom jednostki bieżących i okresowych danych liczbowych prezentujących wartość poniesionych kosztów i uzyskanych przychodów, ocenę trafności podjętych wcześniej decyzji, kontrolowanie poszczególnych elementów składowych wyniku finansowego przez odpowiednie działy jednostki;
- 2) zadania analityczne: analizę struktury przychodów, rentowności poszczególnych produktów i usług czy analizę strat i zysków nadzwyczajnych;

3) zadania informacyjne: dostarczanie informacji dla celów sprawozdawczych oraz przeprowadzania rachunku ekonomicznego i prezentację wyników finansowych.

Powyższe zadania są ze sobą powiązane. Dane przedstawione w rachunku zysków i strat pozwalają przeprowadzać analizę wyniku finansowego jednostki oraz elementów kształtujących ten wynik, tzn. przychodów i kosztów.

Rachunek zysków i strat wchodzi również w skład sprawozdania finansowego sporządzanego przez otwarte fundusze emerytalne. Zakres informacyjny rachunku określa Obwieszczenie Ministra Finansów z 25 lutego 2013 roku w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy emerytalnych.

Jednym z głównych strumieni zdarzeń wynikowych są przychody operacyjne oznaczające bieżące przychody funduszu, które dotyczą jego działalności operacyjnej. Zakresem obejmują m.in. takie przychody portfela inwestycyjnego, jak wypłacane dywidendy przez spółki, których akcjami dysponuje dany fundusz, odpis dyskonta od dłużnych papierów wartościowych nabytych poniżej wartości nominalnej czy przychody z tytułu udzielonych przez fundusz pożyczek i kredytów.

Istotną pozycją rachunku wyników OFE są koszty operacyjne ponoszone w związku z bieżącą działalnością funduszy. Elementami tej pozycji są: koszty zarządzania funduszem, zasilenia rachunku premiovego, koszty portfela inwestycyjnego (w tym amortyzacja premii od dłużnych papierów wartościowych nabytych powyżej wartości nominalnej), koszty zaciągniętych pożyczek i kredytów czy różnice kursowe ujemne.

Istotne pozycje to również zrealizowany zysk z inwestycji oraz niezrealizowany zysk z wyceny inwestycji. Pierwszy termin dotyczy przeprowadzonych przez fundusz transakcji papierami wartościowymi na rynku wtórnym, którymi dany fundusz dysponował. Najczęściej dotyczy akcji oraz obligacji notowanych na giełdzie. W sytuacji gdy cena sprzedaży danego waloru jest wyższa niż jego cena nabycia, ma miejsce zrealizowany zysk z inwestycji. Odwrotny przypadek oznacza poniesioną stratę ze zrealizowanej inwestycji. Druga kategoria – niezrealizowany zysk z wyceny inwestycji – jest związana z rynkową wyceną instrumentów finansowych, które pozostają w portfelu inwestycyjnym funduszu. Jeżeli obecna cena rynkowa danego instrumentu jest wyższa od ceny jego nabycia, ma miejsce niezrealizowany zysk z inwestycji. W odwrotnej sytuacji występuje strata ze zrealizowanej inwestycji (Marcinkowska 2007: 218).

### **3. Analiza efektywności funkcjonowania OFE na podstawie rachunku zysków i strat**

Otwarte fundusze emerytalne można ocenić według różnych kryteriów. Jednym z nich są wyniki finansowe. Wynika to niewątpliwie z faktu, że to właśnie one mają wpływ na wysokość emerytury wypłacanej z drugiego filara.

**Tabela 2**

Zagregowany rachunek wyników otwartych funduszy emerytalnych (wybrane pozycje)

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia	
	2012	2013
	mln zł	
Przychody operacyjne	11 346,8	11 403,8
Przychody portfeli inwestycyjnych, w tym:	11 241,8	11 187,7
dywidendy i udziały w zyskach	3 470,1	4 038,4
odsetki od dłużnych papierów wartościowych	6 964,0	6 589,4
odsetki od depozytów i bankowych papierów wartościowych	724,8	533,7
odpis dyskonta od dłużnych papierów wartościowych nabytych poniżej wartości nominalnej	74,2	25,2
Przychody ze środków pieniężnych na rachunkach bankowych	12,7	12,1
Pozostałe przychody	4,5	2,5
Koszty operacyjne	1 312,0	1 574,9
Koszty zarządzania funduszami	1 031,7	1 122,8
Koszty zasilania rachunków premiovych	146,0	169,2
Koszty wynagrodzeń depozytariuszy	21,1	25,1
Koszty portfeli inwestycyjnych	1,0	1,6
Koszty zaciągniętych pożyczek i kredytów	63,5	80,2
Przychody z tytułu uzupełnienia aktywów funduszy środkami zgromadzonymi na rachunkach premiovych	-34,0	-96,7
Pozostałe koszty	2,1	5,3
Wynik z inwestycji	10 034,8	9 828,9
Zrealizowany i niezrealizowany zysk (strata)	27 391,7	10 093,0
Zrealizowany zysk (strata) z inwestycji	2 507,5	1 383,5
Niezrealizowany zysk (strata) z wyceny	24 884,3	8 709,5
Wynik z operacji	37 426,6	19 921,9
Wynik finansowy	37 426,6	19 921,9

Źródło: GUS 2013.

Jak zobrazowano w tabeli 2, na koniec 2013 roku przychody operacyjne otwartych funduszy emerytalnych wyniosły 11,4 mld zł. Oznacza to, że w ciągu roku nastąpił wzrost o 0,5%. Ponad 98% przychodów operacyjnych stanowiły przychody portfela inwestycyjnego, w tym dywidendy i udziały w zyskach oraz odsetki od dłużnych papierów wartościowych. Analizując koszty operacyjne, można zauważyć, że w stosunku do 2012 roku wzrosły o 20% i wyniosły 1,6 mld zł. Ponad 71% tych kosztów to koszty zarządzania funduszami. Można jednak oczekiwać, że koszty obniżą się w 2014 roku.

Wynik finansowy odnotowany przez wszystkie otwarte fundusze emerytalne wynosił 19,9 mld zł. Wartość ta wynikała z wyniku z inwestycji w wysokości 9,8 mld zł oraz zrealizowanego i niezrealizowanego zysku w wysokości 10,1 mld zł.

Dla porównania w tabeli 3 przedstawiono wyniki finansowe poszczególnych funduszy.

**Tabela 3**

Wyniki finansowe OFE w wybranych okresach (mln zł)

OFE	I kwartał 2013	II kwartał 2013	III kwartał 2013	IV kwartał 2013	I kwartał 2014
AEGON	-181,0	-29,6	626,8	238,5	123,7
Allianz Polska	-65,3	-19,9	464,2	137,0	111,0
Amplico	-104,9	56,6	1 268,1	528,0	155,5
Aviva BZ WBK	-612,0	-79,1	3 654,9	939,5	720,0
AXA	-152,8	46,6	925,6	254,7	169,9
Generali	-107,1	-11,0	804,0	230,2	106,1
ING	-379,1	243,8	4 022,7	1 611,6	553,3
Nordea	-104,2	146,8	716,8	270,5	155,0
Pekao	-42,6	11,1	259,0	80,4	33,7
PKO BP Bankowy	-76,9	39,0	726,7	244,3	133,0
Pocztylion	-41,6	33,3	308,6	92,8	37,6
PZU Złota Jesień	-333,7	151,0	2 144,3	691,5	437,7
WARTA	-33,3	9,8	222,6	74,6	32,4
Razem	-2250,8	593,3	16 189,9	5413,6	2768,8

Źródło: na podstawie danych z [www.knf.gov.pl](http://www.knf.gov.pl).

Łączny wynik finansowy OFE w I kwartale 2014 wyniósł 2,8 mld zł. Warto zauważyć, że przez dwa ostatnie miesiące tego kwartału aktywa OFE były zmniejszone o ponad połowę (153 mld zł) w związku z ich przekazaniem do ZUS-u. Operacja miała charakter jednorazowy. Przekazanie aktywów dotyczyło obligacji skarbowych oraz gwarantowanych przez Skarb Państwa i było połączone z radykalną zmianą limitów inwestycyjnych. Doprowadziło to do zmiany profilu inwestycyjnego OFE, dlatego można oczekiwać, że w kolejnych okresach nastąpi zmienność wyników inwestycyjnych OFE oraz związanego z tym wzrostu wahań wartości aktywów OFE. Z kolei wynik finansowy za cały okres działalności OFE wyniósł na koniec I kwartału 2014 118,9 mld zł ([www.knf.gov.pl](http://www.knf.gov.pl)).

Wykorzystując dane z rachunku zysków i strat OFE, warto również obliczyć wynik finansowy na jednego członka funduszu emerytalnego.

Analizą objęto fundusze emerytalne działające na polskim rynku. Na podstawie danych zawartych w tabeli 4 można zauważyć, że w 2012 roku różnica pomiędzy najlepszym (AVIVA OFE) a najgorszym funduszem (OFE Pocztylion) wynosiła 287%. W 2013 roku najlepszym funduszem był ING OFE, a najsłabszym OFE Pocztylion. Biorąc pod uwagę obydwa okresy, można stwierdzić, że najwyższą wartość wskaźnika finansowego na jednego członka funduszu emerytalnego zanotowano w ING OFE. W 2012 roku na jednego członka funduszu przypadło 2996,26 zł wyniku finansowego, a w 2013 – 1796,86 zł. W związku ze zmianami, jakie nastąpiły w kwestii OFE w 2014 roku, można spodziewać się, że kwota ta ulegnie zmniejszeniu.

Potwierdzeniem obliczeń przedstawionych w tabeli 4 są wyniki finansowe osiągnięte przez ING. Od II kwartału 2013 roku fundusz ten uzyskał najwyższe wyniki finansowe spośród wszystkich funduszy.

**Tabela 4**

Wynik finansowy na jednego członka funduszu emerytalnego w latach 2012–2013

OFE	2012	2013
Nordea OFE	2014,64	1112,98
Amplico OFE	2433,16	1136,91
ING OFE	2996,26	1796,86
Allianz Polska OFE	2226,57	903,87
PKO BP Bankowy OFE	1973,50	974,97
OFE Warta	1597,63	790,25
Aviva OFE	3213,84	1458,44
AXA OFE	1861,57	922,97
OFE PZU „Złota Jesień”	2192,08	1189,84
Generali OFE	1726,24	906,87
Pekao OFE	1612,98	900,04
AEGON OFE	1709,81	695,63
OFE Pocztylion	1117,23	660,80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z [www.knf.gov.pl](http://www.knf.gov.pl).

Oceny funkcjonowania OFE można również dokonać na podstawie stopy zwrotu. W I kwartale 2014 roku uzyskiwane stopy zwrotu na rynku instrumentów udziałowych przewyższały stopy zwrotu z rynku dłużnego. Indeks akcji WIG wzrósł o 2,1%, WIG20 o 2,6%, podczas gdy indeks obligacji polskich FTSE Global Government Bond Index for Poland – o 1,1% (tabela 5).

**Tabela 5**

Stopy zwrotu OFE w wybranych okresach (%)

OFE	II kwartał 2013	III kwartał 2013	IV kwartał 2013	I kwartał 2014
AEGON	-0,24	5,42	1,92	2,59
Allianz Polska	-0,25	5,57	1,79	2,71
Amplico	0,27	5,79	2,29	1,93
Aviva BZ WBK	-0,15	5,97	1,44	2,65
AXA	0,30	5,37	1,42	2,51
Generali	-0,09	5,85	1,60	2,19
ING	0,38	6,14	2,32	2,22
Nordea	1,23	5,80	2,06	2,70
Pekao	0,28	6,30	1,83	2,23
PKO BP Bankowy	0,43	6,29	1,90	2,42
Pocztylion	0,68	5,91	1,68	2,01
PZU Złota Jesień	0,42	5,82	1,79	2,96
WARTA	0,29	6,09	1,89	2,16
Średnie OFE	0,24	5,87	1,84	2,41
WIG	-0,89	12,41	1,95	2,12
WIG 20	-5,25	6,50	0,40	2,56
FTSE indeks obligacji polskich	-0,94	0,46	1,78	1,11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z [www.knf.gov.pl](http://www.knf.gov.pl).



## Uwagi końcowe

Ocena efektywności otwartych funduszy emerytalnych jest bardzo istotna. Fundusze emerytalne są powszechną formą oszczędzania w celu zapewnienia przyszłej emerytury, dlatego ich właściwym zarządzaniem zainteresowani są wszyscy. Nowe przepisy, obowiązujące od 1 lutego 2014 roku, spowodowały przekształcenie OFE w fundusze akcyjne, podczas gdy wcześniej były to fundusze stabilnego wzrostu.

Ważne jest zastosowanie właściwych mierników oceny efektywności OFE. Ustawowe metody pomiaru i oceny efektywności OFE nie wypełniają swoich zadań w wystarczający sposób, dlatego warto dokonywać analizy rachunku zysków i strat, aby móc ocenić wynik finansowy poszczególnych funduszy emerytalnych oraz relacje pomiędzy przychodami i kosztami.

## Literatura

- Burzym E. (1998), *Rachunkowość przedsiębiorstw i instytucji*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- GUS (2013) *Wyniki finansowe otwartych funduszy emerytalnych i powszechnych towarzystw emerytalnych w 2013 roku*, [www.stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5503/9/13/4/informacje\\_biezace\\_-\\_wyniki\\_finance\\_ofe\\_i\\_pte\\_w\\_2013\\_r.pdf](http://www.stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5503/9/13/4/informacje_biezace_-_wyniki_finance_ofe_i_pte_w_2013_r.pdf) (4.09.2014).
- Marcinkowska M. (2007), *Ocena działalności instytucji finansowych*, Difin, Warszawa.
- Obwieszczenie Ministra Finansów z 25 lutego 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy emerytalnych, DzU 2013, poz. 876.
- Rzecznik Ubezpieczonych (2014), *Zmiany w Otwartych Funduszach Emerytalnych (OFE)*, [http://www.rzu.gov.pl/porady-sezonowe/Zmiany\\_w\\_Otwartych\\_Funduszach\\_Emerytalnych\\_OFE\\_\\_21667](http://www.rzu.gov.pl/porady-sezonowe/Zmiany_w_Otwartych_Funduszach_Emerytalnych_OFE__21667) (4.09.2014).
- Samelak J. (2004), *Determinanty sprawozdawczości finansowej przedsiębiorstw oraz kierunki jej dalszego rozwoju*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań.
- Sierpińska M., Jachna T. (2007), *Metody podejmowania decyzji finansowych. Analiza przykładów i przypadków*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Szczepanik Z. (1971), *Niektóre problemy pomiaru i prezentacji wyniku finansowego w przedsiębiorstwie przemysłowym*, Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Krakowie, nr 41, Kraków.
- Ustawa z 27 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, DzU 2010, nr 34, poz. 189 z późn. zm.
- Ustawa z 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych, DzU 2013, poz. 1717.
- Winiarska K. (1994), *Rachunek kosztów i wyników w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin.
- [www.knf.gov.pl](http://www.knf.gov.pl) (4.09.2014).

**PROFIT AND LOSS ACCOUNT AS THE SOURCE OF OPEN PENSION FUNDS EFFICIENCY**

**Abstract:** *Purpose* – The purpose of this article is focused on Profit and Loss Account as the information source of open pension funds efficiency.

*Methodology* – There was used the information taken from the financial statements and internet.

*Findings* – The data from Profit and Loss Account are an important source of information of the financial estimation of open pension funds.

*Originality/Value* – The paper is discussed the range of using profit and loss account.

**Keywords:** open pension funds, profit and loss account, efficiency